

Sygn. akt: II C 168/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2011 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Mączkowska

Protokolant: Katarzyna Duszyńska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2011 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. Ś.

przeciwko Miastu (...)

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. koszty opłaty sądowej od pozwu przejmuje na rachunek Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Warszawie.

SSO Małgorzata Mączkowska

Sygn. akt: **II C 168/11**

UZASADNIENIE

Powód D. Ś. wniósł w dniu 21 stycznia 2011 r. pozew przeciwko Miastu W., domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 350.000 zł., tytułem zadośćuczynienia za uznanie jego zameldowania za niebyłe. Powód wskazał, że w wyniku błędu urzędniczego został doprowadzony do braku zameldowania, bezdomności, braku możliwości podjęcia legalnej pracy oraz do kilkuletniej tułaczki i poniewierki. Powód został zameldowany w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W. w czasie, gdy przebywał w areszcie śledczym, o czym urzędnicy pozwanego byli poinformowani. Następnie decyzję tę uznano za niebyłą. W piśmie z dnia 22 marca 2011 r. powód sprecyzował, że na kwotę dochodzonego zadośćuczynienia składa się kwota 250.000 zł., stanowiąca równowartość mieszkania jednopokojowego oraz kwota 100.000 zł., stanowiąca wyrównanie poniesionych strat związanych z wynajmowaniem mieszkania i niemożliwością podjęcia pracy (pozew – k. 2, pismo ze sprecyzowaniem powództwa z dnia 22 marca 2011 r. – k. 21).

Pozwane Miasto W. wniosło o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany wskazał, że została wydana ostateczna i prawomocna decyzja Prezydenta W. uchylającą czynność materialno – techniczną zameldowania powoda. Odwołanie powoda zostało oddalone, powód nie zaskarżył tej decyzji do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Brak jest zatem podstaw do żądania zapłaty zadośćuczynienia (odpowiedź na pozew – k. 40-41).

Sąd ustalił następujący **stan faktyczny**:

Lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w W. stanowił własność małżonków K. i R. Ś.. W dniu 5 maja 1995 r. R. Ś. zameldował na pobyt stały w tym lokalu swojego syna D. Ś., chociaż syn przebywał w tym czasie w areszcie śledczym. W dniu 19 kwietnia 2006 r. K. i R. Ś. sprzedali wyżej wymieniony lokal małżonkom M. G. i S. G. (uzasadnienie decyzji z dnia 15 grudnia 2006 r. – k. 45-49 i pozostałych decyzji).

W dniu 29 sierpnia 2006 r. S. G. złożył wniosek do Urzędu Miasta W. – Dzielnica (...) o uchylenie czynności zameldowania D. Ś. w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W., uzasadniając wniosek tym, że z informacji od poprzednich właścicieli wynika, że D. Ś. został zameldowany w tym lokalu, gdy przebywał w areszcie na (...). Dlatego też meldunek jest fikcją (wniosek – k. 44).

W tym samym dniu Prezydent W. wszczął postępowanie w tym przedmiocie (zawiadomienie o wszczęciu postępowania – k. 43).

Decyzją z dnia 15 grudnia 2006 r. Prezydent W. uchylił czynność materialno – techniczną polegającą na dokonaniu wpisu o zameldowaniu na pobyt stały D. Ś. w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. Decyzja została wydana po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, w tym po przesłuchaniu świadków i stron. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że czynność materialno – techniczna zameldowania D. Ś. w przedmiotowym lokalu od samego początku była wadliwa, gdyż D. Ś. nie mieszkał w tym lokalu w chwili zameldowania i nie zamieszkał tam później. W chwili zameldowania przebywał w areszcie śledczym, a po jego opuszczeniu zamieszkiwał w innych miejscach. Do tego mieszkania przychodził sporadycznie w odwiedziny do matki. Ojciec zameldował go tam tylko dlatego, żeby syn nie pozostał bez meldunku (decyzja wraz z uzasadnieniem – k. 45-49).

Od powyższej decyzji D. Ś. wniósł odwołanie. W wyniku jego rozpoznania, decyzją z dnia 24 stycznia 2007 r. Wojewoda (...) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję (decyzja wraz z uzasadnieniem – k. 7-8, 50-52).

Od powyższej decyzji D. Ś. wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W wyniku rozpoznania skargi, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 4 października 2007 r. (sygn. akt: IV SA/Wa 585/07) uchylił zaskarżoną decyzję i utrzymaną nią w mocy decyzję organu pierwszej instancji i stwierdził, że zaskarżona decyzja nie podlega wykonaniu do czasu uprawomocnienia się wyroku. W uzasadnieniu wyroku wskazano, że organ nie rozważył z urzędu, czy nie zachodzą podstawy do wymeldowania D. Ś., a nie do uchylenia czynności materialno – technicznej zameldowania i przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy to rozważyć (wyrok wraz z uzasadnieniem – k. 53-59 i 9).

Ponownie rozpoznając sprawę, decyzją z dnia 24 kwietnia 2008 r. Prezydent W. uchylił czynność materialno – techniczną polegającą na dokonaniu wpisu o zameldowaniu na pobyt stały D. Ś. w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. W uzasadnieniu decyzji powołano te same argumenty co poprzednio oraz wskazano, że nie zachodzą podstawy do wymeldowania D. Ś. z przedmiotowego lokalu, gdyż nie mieszkał w nim w chwili zameldowania ani nie zamieszkał w nim później. Stąd należało uchylić wadliwą czynność dokonania wpisu o zameldowaniu (decyzja wraz z uzasadnieniem – k. 10-11, 60-61).

Od powyższej decyzji D. Ś. wniósł odwołanie. W wyniku jego rozpoznania, decyzją z dnia 3 czerwca 2008 r. Wojewoda (...) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję (decyzja wraz z uzasadnieniem – k. 12-14, 62-63).

Od powyższej decyzji D. Ś. wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2008 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (sygn. akt: IV SA/Wa 1147/08) odrzucił skargę, gdyż skarżący wniósł skargę bezpośrednio do sądu administracyjnego, z pominięciem organu administracji publicznej (postanowienie wraz z uzasadnieniem – k. 15-17).

Do czasu wydania powyższych decyzji D. Ś. był zameldowany w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. W wyrabianych dokumentach widniał ten adres zamieszkania (zaświadczenia, kopia dowodu osobistego D. Ś. – k. 69-73).

D. Ś. mieszka obecnie w wynajmowanym wraz z konkubiną mieszkaniu w R., oboje są bezrobotni, D. Ś. wykonywał czasem prace dorywcze, a obecnie ich nie wykonuje z uwagi na stan zdrowia, ma orzeczoną lekką stopień niepełnosprawności, otrzymuje zasiłki z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w M. (zaświadczenia z GOPS – k. 31 i 80).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił **na podstawie** wyżej powołanych dowodów, a więc dokumentów i ich odpisów. Złożone do akt sprawy dokumenty i ich odpisy oraz kopie nie były kwestionowane przez strony, ich autentyczność i prawdziwość nie budziła też wątpliwości Sądu, który oparł na nich ustalenia faktyczne sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne. Powód D. Ś. dochodził od pozwanego Miasta W. zapłaty zadośćuczynienia powołując się na to, że jego zdaniem, urzędnik popełnił błąd polegający na tym, że została uchylona decyzja o jego zameldowaniu (stanowisko powoda na rozprawie w dniu 19 grudnia 2011 r. – k. 83). Z powodu tego błędu powód pozostaje bez meldunku, bez możliwości zatrudnienia i zmuszony jest wynajmować mieszkanie. Z tego powodu D. Ś. domagał się zapłaty zadośćuczynienia stanowiącego równowartość jednopokojowego mieszkania oraz zwrotu kosztów wynajmowania i niemożliwości podjęcia zatrudnienia.

Tak ukształtowane żądanie wskazuje na to, że powód domagał się w istocie zapłaty odszkodowania, a nie zadośćuczynienia. Kwestia ta nie miała jednak większego znaczenia w związku z faktem, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego.

Stan faktyczny nie był sporny w niniejszej sprawie. Bezsporne było w szczególności, że zostały wydane decyzje administracyjne i orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego dotyczące uchylecia zameldowania powoda (wymienione w stanie faktycznym). Strony wyciągały różne wnioski z tytułu wydania tych decyzji. Powód uważał bowiem, że urzędnik pozwanego popełnił błąd wydając decyzję uchylającą jego zameldowanie i za ten błąd domagał się zapłaty zadośćuczynienia (w rzeczywistości: odszkodowania).

Kwestię odpowiedzialności odszkodowawczej organów administracji państwowej i samorządowej za szkodę wyrządzoną decyzją administracyjną reguluje w obecnie obowiązującym stanie prawnym art. 417¹ § 2 k.c.

Artykuł 417¹ § 2 k.c. wszedł w życie w dniu 1 września 2004 r. w następstwie uchwalenia ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692). Ustawa ta postanowieniem z art. 2 ust. 2 uchyliła poprzednio obowiązujące przepisy regulujące odpowiedzialność organów administracji publicznej i samorządowej, a w tym kwestię odszkodowania za wydanie wadliwych decyzji administracyjnych. Jednocześnie zgodnie z art. 5 wspomnianej ustawy nowelizującej z dnia 17 czerwca 2004 r., do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 417, art. 419, art. 420, art. 420¹, art. 420² i art. 421 ustawy kodeks cywilny oraz art. 153, art. 160 i art. 161 § 5 ustawy kodeks postępowania administracyjnego, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

W niniejszej sprawie powód wywodził swoje roszczenia z decyzji uchylających jego zameldowanie. Decyzje te zostały wydane w latach 2006-2008. Powód nie wywodził swojej szkody z czynności materialno – technicznej polegającej na dokonaniu wpisu o zameldowaniu go na pobyt stały w lokalu nr (...) przy ul. (...) w W.. Czynność ta została dokonana w dniu 5 maja 1995 r. Powód nie podnosił także, żeby ta czynność była wadliwa. Wręcz przeciwnie, powód twierdził, że decyzje z lat 2006-2008 uchylające tę czynność zameldowania go były wadliwe.

Uznać zatem należy, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują nowe przepisy, a więc w szczególności art. 417¹ § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem.

Powód nie przedstawił żadnego orzeczenia stwierdzającego, że decyzje uchylające jego zameldowanie zostały wydane niezgodnie z prawem. W szczególności za orzeczenie takie nie może zostać uznany wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 października 2007 r., sygn. akt: IV SA/Wa 585/07. Wyrokiem tym Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił co prawda decyzje organów administracyjnych obu instancji, ale nie stwierdził, że decyzje te zostały wydane niezgodnie z prawem. Decyzje zostały uchylone tylko po to, żeby organ administracyjny rozważył z urzędu, czy nie zachodzą podstawy do wymeldowania powoda zamiast uchylenia czynności materialno – technicznej zameldowania powoda. Rozpoznając ponownie sprawę, organy pierwszej i drugiej instancji rozważyły kwestię wymeldowania i dochodząc do tych samych wniosków co poprzednio wydały decyzje o uchyleniu czynności materialno – technicznej zameldowania powoda.

Decyzje te są ostateczne i prawomocne. Nie stwierdzono więc w żaden sposób, aby decyzje te były niezgodne z prawem czy też w jakikolwiek sposób wadliwe. Nie stwierdził tego także Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 4 października 2007 r.

Stwierdzić ponadto należy, że dla roszczeń powoda nie stanowiłoby różnicy, czy zapadłaby decyzja o uchyleniu czynności materialno – technicznej zameldowania powoda czy też decyzja o jego wymeldowaniu. A tylko taką opcję rozważał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu do wyroku z dnia 4 października 2007 r. Skutek dla powoda byłby taki sam, to jest brak meldunku.

Wreszcie należy zauważyć, że brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem decyzji o uchyleniu czynności materialno – technicznej zameldowania powoda a szkodą w postaci utraty mieszkania, koniecznością wynajmowania mieszkania i niemożliwością znalezienia pracy. To rodzice powoda, a nie powód, byli właścicielami lokalu nr (...) przy ul. (...) w W. i to oni mieli prawo dysponowania tym lokalem. Sprzedali go. I nawet gdyby powód mieszkał w tym lokalu, to z powodu zmiany właścicieli lokalu, utraciłby prawo do zamieszkiwania w lokalu, a tym samym możliwość zameldowania w tym lokalu, wobec braku zgody na to nowych właścicieli.

W toku przeprowadzonego postępowania administracyjnego, organy ustaliły, że powód nie mieszkał faktycznie w przedmiotowym lokalu, a więc zameldowanie go w nim było wadliwe i należało uchylić czynność zameldowania powoda w tym lokalu. Decyzje uchylające czynność materialno – techniczną zameldowania powoda były zatem prawidłowe.

Powód nie wykazał także wysokości szkody, ale okoliczność ta nie miała większego znaczenia wobec uznania, że brak jest przesłanek odpowiedzialności pozwanego w niniejszej sprawie, a także brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy decyzjami z lat 2006-2008 a ewentualną szkodą powoda.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

O **kosztach procesu** Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. W związku z oddaleniem powództwa za stronę przegrywającą sprawę należy uznać powoda. Zatem pozwanemu należy się zwrot kosztów procesu.

Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi.

Powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości z uwagi na swoją trudną sytuację majątkową (postanowienie z dnia 14 kwietnia 2011 r. – k. 33).

Zgodnie jednak z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Sąd uznał, że zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nieobciążanie powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, gdyż powód nie ma żadnego majątku, jest osobą bezrobotną i korzysta z zasiłków z Gminnego

Ośrodka Pomocy Społecznej. Dlatego też Sąd oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z powodu braku podstaw do ściągnięcia od strony przeciwnej opłaty od pozwu, na podstawie art. 113 ust. 1 (a contrario) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), Sąd przejął koszty opłaty sądowej od pozwu na rachunek Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Warszawie.

SSO Małgorzata Mączkowska